

meget nærmere. Det saa ud, som om det var ugørligt at komme nogen Vej. Det forekommer mig nu, at den højtærede Justitsminister har haft en heldig Haand til at komme ud over Vanskelighederne, saaledes at vi atter igen ere komne i Gang med dette store og betydningsfulde Arbejde. Vi begyndte allerede i Fjor, da det Lovforslag, vi her behandle, blev forelagt for dette Ting, og der blev gjort et ganske betydeligt Arbejde, men vi naaede ikke til et endeligt Resultat. Men i Aar ere vi komne et godt Stykke frem, saaledes at vi nu staa ved Lovforslagets anden Behandling.

Det, som var stærkt medvirkende til, at man ikke kom videre i Fjor, end man kom, var ikke ene Spørgsmaalet om en Forstaaelse med Hensyn til Nævningerne, men ogsaa, at man var bange for, at Gennemførelsen af Reformen, som den var forelagt, i alt væsentligt hvilende paa Kommissionens Forslag, vilde blive for dyr. Dette var vel nok en medvirkende Aarsag til, at man ikke kom videre, foruden selvfølgelig det store Spørgsmaal om Nævninger. Det foreliggende Forslag er jo ikke saa omfattende som Kommissionens, idet Adskillelsen af Domstole og Administration, som var optagen i det forrige Forslag, ikke er medtagen her. Man er der bleven staaende ved de gamle Former, og det er dette, der har bragt Omkostningerne ved Forslaget, saa vidt man kan skønne, ned til et saadant Beløb, at man nu ikke længere nærer nogen Ængstelse for at gennemføre en Reform paa dette Omraade. Det har ogsaa medført, at der ikke vil ske saa store Forandringer, og at Reformen ikke bliver saa radikal. Forslaget er paa en meget heldig og lempelig Maade bragt ind under saadanne Former, at man ikke fjerner sig saa meget fra det gamle og dog faar det ny, Fremskridtet. Adskillelsen af Domstole og Administration vilde ikke alene blive kostbar for Staten derved at der mange Seder skulde bygges ny Retslokaler, men ogsaa derved, at der skulde en hel Del flere Embedsmænd til, hvortil kom, at Retsplejen vilde blive en Del bekosteligere for Folk, der havde Forretninger i Retten, idet mange vilde faa en ret lang Vej til Tingstedet, hvilket vilde være forbundet baade med Tidspilde og Omkostninger. Dette Punkt er nu, som sagt, fjernet, og det er jo meget glædeligt, at man dog har kunnet bevare de gode Fremskridt, som dette Lovforslag indeholder. Men, som Ordføreren nævner, Vejen er jo ikke helt jævnet, der

er endnu Dissenspunkter tilbage. Nogle af disse se noget vanskelige ud, andre se ud til at kunne udjævnes ved, at man strækker sig noget fra alle Sider. Den ærede Ordfører dvælede især ved to Dissenspunkter, men jeg skal ikke komme ind paa at drøfte disse Spørgsmaal, det have vi gjort saa grundigt de foregaaende Aar og atter i Aar i Udvalget. At optage en Diskussion derom nu vilde kun trætte det høje Ting, og derfor skal jeg afholde mig derfra, jeg skal blot pege paa disse to Dissenspunkter.

Der er først Edsspørgsmaalet. Der vil jeg dog tro, at man vil være i Stand til at kunne strække sig saa vidt, at man kan komme til et Resultat. Jeg indrømmer, at det er et stort og meget alvorligt Spørgsmaal. Jeg har en Gang haft Lejlighed til at overvære en Retshandling, hvor en Mand skulde aflægge Ed paa at have skrevet sit Navn under paa et Dokument. Trods det, at Manden kunde genkende sin Skrift — hvad enhver kunde gøre, som kendte hans Skrift —, og skønt han vidste, at paa det og det Tidspunkt i det og det Aar havde han været med til at foretage den paagældende Handling, pinte det ham i den Grad at skulle aflægge Ed, at det gjorde et saa stærkt Indtryk paa mig, at jeg endnu ikke har forvundet det, naar jeg kommer til at tænke paa det. Der var imidlertid ikke andet for ham at gøre end at aflægge Ed. Vi komme vel heller ikke uden om dette Spørgsmaal, men maa blive ved Eden og kræve den omtrent i de Former, hvori vi have den. Men der er dog mangfoldige Omraader, hvor det vistnok kunde lade sig gøre at mildne Kravet i saa Henseende. For mange Mennesker er det uhyre strengt at skulle aflægge Ed, det er en Samvittighedssag for dem. Og kunne Fordringerne dertil nedsættes, uden at Retssikkerheden i nogen Maade lider derunder, mener jeg, at man skulde imødekomme disse Folk. Jeg tvivler heller ikke om, at Flertallet vil være med til i saa Henseende at række sig saa vidt, at vi kunne naa et Resultat.

Det andet Dissenspunkt angaar Nævningerne. Det er drøftet saa tidt, at jeg blot skal nævne det. Jeg troede for Resten, at da der er Udsigt til, at vi faa Forholdstalsvalgmaaden indført ved de kommunale Valg, vilde det i nogen Maade have fjernet den Ængstelse, som det ærede Flertal nærer ved den i Lovforslaget foreslaaede Ændring om Nævningernes Udtagelse. Men jeg lagde Mærke til, at den ærede Ordfører stærkt betonedes, at her var der et meget